

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VII. Vtrum actus perfectæ Charitatis sit ex essentiali sua
perfectione Forma justificans.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

si non existeret res significata, & quæ exigitur, ita etiam Gratia esset signum falsum, si talis affectus non existeret. Ratio desumitur ex natura Signi, quæ est: præter cognitionem sui facere nos venire in cognitionem alterius, ita ut affirmato signo inducamur ad affirmandum significatum. atqui si signa Naturalia tantum significarent eo modo, quo exponitur in replica, nempe quod connaturaliter petant existentiam alterius, nihil aliud significarent præter se: nam illa exigentia, quam solam significarent, est ipsa Entitas Signi: ergo ut exerceant rationem signi, debent nos inducere ad affirmationem alterius, & quidem talem, ut si illud non existeret, evaderet signum deceptorium & falsum: Quapropter ut aliquod signum censetur habere hanc prærogativam, ut sit essentialiter verum, debet indispensabiliter exigere correspondentiam rei significatæ.

687. Dices 2. Sacramenta sunt Signa Gratia, & tamen sæpe Gratia non ponitur collato Sacramento: atqui non est ratio, quare Sacramentum possit esse signum falsum, & non etiam Gratia. Ergo &c. Sed contra. Immo hinc confirmatur nostrum argumentum. Nemo unquam dixit Sacramenta posse esse signum falsum. Ratio est, quia Sacramenta sunt signa ad placitum, adeoque significant non ex intrinseca Naturali exigentia, sed ex institutione Christi, & eo modo quo Christus voluit esse signa. Christus autem voluit & declaravit esse signa conditionatæ Gratia, hoc est, significare Gratiā vel augmentum Gratia, si ex parte suscipientis adsint dispositiones à Deo requisitæ, has autem adesse, non significant Sacramenta: illis autem dispositionibus positis, semper confertur Gratia significata, & sic Sacramenta nunquam evadunt signum falsum. Sic quando quis cum altero contrahit, & dicit: Vendo tibi equum centum florenis: si verè habet animum vendendi, non dicitur esse mentitus, si alter nolit emere: quia ex consuetudine recepta, illa verba etsi absolute prolata, significant tamen conditionatè: si tu consentias. Aliter se res habet in signis Naturalibus, ut jam declaratum est. Nunc Objectiones dissolvamus.

686. Obijciunt 1. Privatio Gratia est pœna peccati etiam in ipso instanti quo committitur peccatum actuale: atqui de ratione pœnæ est posse non infligi: ergo debet Gratia posse conjungi cum peccato actuale. R. Negando minorem. Ad rationem pœnæ enim sufficit, esse malam, & infligi propter delictum ab eo qui offenditur, vel ad quem pertinet punire, etiam si ad hoc faciendum necessiteretur. Vnde sicut in Iudice humano obligatio seu necessitas moralis puniendi, non impedit aut minuit rationem pœnæ, ita nec in Deo necessitas metaphysica. Hinc ipsa felicitas æterna habet etiam rationem præmij, etiam si (ut mihi verius est) impossibile sit eam negari homini decedenti in Gratia, ob rationem superius indicatam.

687. Obijc. 2. Plus est, remitti peccatum, quam infundi Gratiā: ergo quando utrumque concurrat, superadditur infusio Gratia favor extrinsecus. Antecedens probatur. Nam ad remissionem peccati erat opus meritum Christi infiniti valoris, non item ad infusionem Gratia primis parentibus factam. R. Antecedens esse verum in hoc sensu, quod possit intelligi & esse infusio Gratia, quin detur remissio peccati, si nempe nullum peccatum præcessit. Ita quando peccatum præcessit, adest motivum retardans ab infusione Gratia, propter quod est difficilius obtinere Gratiā, quam si nullum peccatum præcessit, & tunc, supposito peccato plus infundi Gratiā, quam purè remitti peccatum, & hoc sensu falsum est antecedens.

688. Obijc. 3. Nulla bonitas finita potest necessitare Deum ad amandum, sed sola bonitas infinita: atqui Bonitas Gratia est finita: ergo non necessitat ad amandum & remittendum peccatum. Ita Ariaga, sed debet advenire, probibet hoc argumentum solvendum esse in Vane hypostatice, exigente indispensabiliter operationem actus primi proximi ad peccandum. Deinde argumentum procedit ex falso supposito, quasi Gratia infunderetur pro priori naturæ, & Deus inde moveretur ad condonandum peccatum, quod in primo libro rejecimus. Dicimus ergo, quod ipsa voluntas conferendi Gratiā, est amor, volens mediante Gratiā ordinare hominem ad æternam felicitatem.

689. Obijcit ultimo Lorca, defuncto peccatum semper consistere cum Gratia pro illo instanti, quo vel peccatum committitur, vel per Gratiā expellitur. In nullo signo potest hominem intelligi nec esse peccator nec iustus: ergo pro priori naturæ ad ipsum peccatum ponendum in posteriori signo, intelligitur homo adhuc habens Gratiā; & contra pro priori naturæ ad infusionem Gratia intelligitur adhuc peccator. R. Hoc argumento uti discipulos Philosophia ad probandum, materiam ligni ex quo fit ignis, propter Naturæ adhuc habere formam ligni, & sic de cæteris. R. Itaque, in priori naturæ prædicti utraque forma, ut traditur à Philosophis, necesse est operæ pretium verbum addere.

CONTROVERSIA VII.

Utrum Actus perfectæ Charitatis sit essentiali sua perfectione forma justificans.

690. PRIMA sententia affirmat, adeo quidem, ut etiam si ille actus careret formali libertate, adhuc justificaret, sicut justificaret Gratia, si homini sine vlla prævia dispositione infunderetur. Ita Vincentius de Gratia Christi, Vasquez, Turrianus, Gaspar Hurtadus, Meracius, & est hæc communis in Academia Complutensi.

Secunda Sententia negat. Ita antiquiores. Scorus, Durandus, Paludanus, Gabr. quos sequitur Suarez, Montelinos, Lorca, Henriquez, Conink, Genad, Tannerus, Arriaga, Oviedo, alij. Cum quibus

DICO, Dilectionem Dei in via non esse formam ex sua perfectione justificativam. Sufficeret ad probandam Conclusionem solvere argumenta adversariorum: cum enim illi tribuant Dilectioni Dei perfectionem captu difficilem, illis incumbit onus probandi. Nihilominus

Probat Conclufio 1. Auctoritate S. Scripturae, cuius vis ut intelligatur, supponendum est, nulli actui promitti in Sacris litteris veniam peccatorum, nisi perfecte dilectioni, & hac sola extra Sacramentum in re susceptum, posse hominem pervenire ad Justificationem. Vnde sic argumentor. Si perfecta dilectio esset forma emundans à peccato, sequeretur quod emundatio à peccato, non esset Beneficium distinctum à Beneficio auxilij efficacis, dati ad hanc dilectionem obtinendam: consequens est contra S. Scripturam: ergo dilectio non est forma essentialiter emundans à peccato. Sequela est evidens. Minor probatur. Deus in Scriptura promittit Beneficium reconciliationis illis, qui ad ipsum per dilectionem revertuntur; & SS. PP. tribuunt hoc ipsum Misericordiae divinae, à qua provenit, quod sine mora velit reconciliari illis qui ipsum diligunt. Zachariae 1. & Joëlis 2. *Convertimini ad me & ego convertar ad vos.* Quod autem Conversio Dei ad hominem diligenter Deum, sit actus divinae Misericordiae, adeoque non ex necessitate connexus cum dilectione posita ab homine, audi S. Leonem Epist. 91. ad Theodorum. *Misericordia Dei*, inquit, *ne mensuras possumus ponere, nec tempora definire, apud quem non patitur veniae moram vera conversio.* & S. Fulgentium. Ep. 7. c. 7. *Sicut*, inquit, *Deus per poenitentiam damnat adversum, ita per misericordiam sanat conversum.* Et S. Augustinum in psalm. 144. de Misericordia Dei exponentem. *Deus*, inquit, *conversioni tuae indulgentiam promissit, sed dilationi tuae diem crastinum non promissit.* Idipsum exprefcit Isaias cap. 35. *Revertatur ad Dominum, miserebitur ejus.* & Jerem. c. 3. *Convertimini filij reverentes, & sanabo vos.* Ecclesi. 17. *Quam magna misericordia Domini propitiatio illius convertentibus ad se.*

691. Haec Testimonia contradicunt illis loquendi modis, quibus utuntur adversarii, in specie verò Recentior quidam, qui dicit, quod homo diligendo Deum experimentaliter percipiat se diligi à Deo dilectione amabili, adeoque delevit peccati, quia experitur sibi concedi amorem Dei, & quidem amorem amicitiae: Deus autem magis amat hominem, quam amatur ab ipso: ergo Deus dando amorem amicitiae homini, hoc ipso amat hominem amore amicitiae. Hæc Romæ iste Recentior. Contra quem

692. Argumentor hoc modo. Si Deus amat hominem Amore delevit peccati, quo illi confert amorem sui, sequitur quod peccatum sit

deletum pro priori Natura ante ipsam contritionem seu dilectionem Dei: ergo dilectio Dei non est primò expulsiua peccati; nec Scriptura deberet dicere: *Convertimini ad Deum, & ille convertetur ad vos.* sed sic: *Convertimini ad Deum, quia ille jam est conversus ad vos.* Sequelam probō. Totum beneficium quod Deus exercet erga hominem, conferendo illi dilectionem sui, consistit in collatione auxilij efficacis quā talis, hoc est, habentis infallibilem connexionem cum dilectione subsequente pro signo posteriore naturæ, ad quam se homo liberè determinat: ergo juxta doctrinam adversarij Deus pro priori naturæ jam est conversus ad hominem: ergo antecedenter ad ipsum amorem jam est dimissum peccatum, quod tamen nemo docet, quod ego sciam.

693. Confirmatur ex S. Augustino, pulchrè distinguente inter Misericordiam quæ exercetur per vocationem ad poenitentiam, & Misericordiam quā post poenitentiam remittit peccatum, & ait, quod non obstante poenitentia posset Deus non exhibere hanc secundam Misericordiam. Cum enim lib. 83. *quæstion. q. 68.* dixisset, quod etsi peccator magno gemitu & dolore poenitens, misericordiam Dei dignus sit, subiungit: *Non ipse est* (subintellige recipi in gratiam, alludit enim ad illud: *Non est volentis, sed Misericordiae Dei*) *qui si relinqueretur, interiret, sed misericordiae Dei, qui ejus precibus doloribusque subvenit. Parum est enim NB. velle, nisi Deus misereatur, sed Deus non misereatur, qui ad pacem vocat, nisi voluntas præcesserit, quia in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Hunc deinde locum recognoscens lib. 1. retract. c. 26. ne videretur exclusisse Misericordiam prævenientem, hæc addit: *hoc dictum est NB. post poenitentiam. nam est misericordia Dei etiam ipsam præveniens voluntatem.*

694. Confirmantur hæc omnia vterius ex eo, quod ipsa Scriptura hanc Dei liberam potestatem remittendi peccatum, etiam positā poenitentia, exprimat consuetā phrasi per particulas significantes incertitudinem eventus, non quasi Scriptura dicat, esse revera incertum id quod Deus clavis verbis promissit, aut prædixit futurum, sed vult significare liberam potestatem, quæ circa illum eventum non tollitur per Dei præscientiam aut prædictionem. Sic etiam facit Scriptura in præfenti Joëlis 2. *Convertimini ad Dominum Deum vestrum, qui benignus, & misericors est, & præstabilis super malitia. quis scit, si convertatur, & ignoscat Deus, & relinquat post se benedictionem.* Actor. 8. *Roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis.*

695. Probat Conclufio 2. Auctoritate Concilij Tridentini, & quidem ex triplici loco. Primus sumitur ex sess. 6. c. 6. Nam postquam cap. 4. definivisset Justificationem, quod sit Translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum Gratiae & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum, & addidisset ibidem, quod ad hanc Justificationem con-

sequen-

sequendam sit necessarium lavacrum regenerationis, vel in re, vel in voto (hoc est, in perfecta dilectione) postmodum cap. 6. enumerat dispositiones, quæ hanc Justificationem regulariter præcedunt, & inter illas ponit Dilectionem. Ex quo loco sic argumentor 1. Descriptio allata Justificationis non convenit actui Dilectionis: ergo hic actus non justificat. Probatur antecedens. Imprimis enim *Status* significat aliquid Stabile & permanens, actus autem dilectionis est quid transiens: ergo non est talis translatio qualem requirit Trident. Deinde dilectionis actus non constituit formaliter filium adoptivum, sed hoc facit sola Gratia sanctificans: Argumentor 2. cum Suarez, Oviedo, & alijs. Concilium enumerat inter dispositiones Dilectionem, & ait, per eam hominem disponi ad Justificationem seu ad Justitiam: sed nihil est dispositio ad seipsum: ergo dilectio non est formalis Justificatio, sed illud solum est formalis Justificatio, ad quod dilectio disponit, quod non est aliud quam Gratia habitualis.

696. Respondent adversarii, Concilium loqui de dilectione quadam imperfecta. Sed contra. Concilium neque loquitur determinatè de dilectione perfecta, nec determinatè de imperfecta, sed abstrahit ab utraque, quia loquitur de dilectione prout requiritur ad Justificationem; cum autem Justificatio fiat duplici modo, vel per Sacramentum, vel per illius votum, in priore casu sufficit dilectio imperfecta, in posteriore requiritur dilectio perfecta: ergo etiam hanc enumerat inter dispositiones, & præparationes ad Justitiam.

697. Urgeo argumentum ex dicendis de Sacramentis in genere, quòd votum Sacramenti Baptismi & Pœnitentiæ, aliud non sit, quam Contritio perfecta, & in illa tanquam in voto seu vicario justificet Sacramentum ipsum, quando in re suscipi non potest: ideo autem Contritio est illius votum, quia Contritio est voluntas adimplendi omnia præcepta: Sacramenti autem suscepcio est sub præcepto, ergo &c. Jam sic. In eo genere Causæ debet Contritio conferre Justificationem, in quo genere eam confert ipsum Sacramentum: sed Sacramentum eam confert in genere causæ efficientis, & non in genere causæ formalis: ergo etiam Contritio, alioquin non rectè diceretur agere vices Sacramenti.

698. Secundus locus Tridentini adhuc efficacior, sumitur ex eadem Sessione. 6. can. 9. qui sic habet. *Si quis dixerit solà fide impium justificari, ita ut intelligat, nihil aliud requiri, quod ad Justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nullà ex parte necesse esse, suæ voluntatis motu NB. præparari atque disponi, anathema sit.* Subsumitur. atqui non esset anathemate dignus, qui diceret, nullo voluntatis motu tanquam præparatione & dispositione opus esse ad Justificationem, si Contritio esset formalis Justificatio, nam ad hanc nullus actus voluntatis tanquam præparatio &

dispositio est simpliciter necessarius, sed peccat immediatè sequi ad actum fidei, quo quis credit Deum esse remuneratorem, &c. ergo Concilium supponit, Contritionem semper esse dispositionem & præparationem.

699. Tertius, & meo judicio efficacissimus locus, sumitur ex sess. 14. c. 4. ubi hæc habentur. *Fuit autem omni tempore ad imperandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius.* Unde sic argumentor. Nihil impetrat seipsum sed per contritionem impetratur venia peccatorum: ergo Contritio non est venia peccatorum Respondent, esse ibi sermonem de Contritione imperfecta. Sed contra 1. Licet imperfecta contritio sit necessaria & sufficiens in nova lege cum Sacramento, attamen in antiqua lege non fuit necessaria aut sufficiens, sed requirerebatur Contritio perfecta. Contra 2. Quia verba subsequenter declarant, quòd etiam contritionem perfectam comprehendat sub ratione generis *Contritionis*: sic enim habet: *Etsi Contritionem hanc aliquando Charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare prius quam hoc sacramentum actu suscipiatur, ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.* Unde sic arguo. Si Contritio perfecta non esset votum Sacramenti, non haberet vim reconciliandæ, ut ait Tridentinum: atqui non est Contritionis essentialiale sed contingens, esse votum Sacramenti, nam si Sacramentum non esset sub præcepto, non potuisset non esse, Contritio non esset votum illius: ergo Contritio non est ex essentia sua forma expulsi peccati.

700. Probatur Conclusio 3. Auctoritate Patrum, & quidem aliquos jam supra adduxi, quibus nunc addo S. Chrysostomum hom. 80. ad populum. qui in persona peccatoris sic loquitur. *Totam vitam in peccatis absumpsi, & si pœnitentiam egero salvabor?* Respondet S. P. Maximus. *valde constat: ex Domini clementia: ne tue confidas pœnitentiæ: tua enim pœnitentia nescit tanta peccata delere. si tua esset pœnitentia, jure timeres, sed postquam NB. cum pœnitentia commiseretur divina Misericordia, confide.* Nunc objectiones solvamus.

701. Objicit ergo primò & principaliter Recentior ille, & pro fundamento supponit, quòd Dilectio DEI sit tante perfectionis & difficultatis, ut implicet eam ab homine victore elici, quin procedat essentialiter ex cognitione fidei, quæ homo credat, quòd Deus diligat diligentes se. hoc supposito sic argumentatur. Hoc ipso quòd Dilectio Dei est ex sua intrinseca perfectione connexa cum cognitione dei, essentialiter vera, de reciproca dilectione divina erga hominem, hoc ipso, inquam, Dilectio hominis erga Deum est ex sua essentiali perfectione impossibilis cum peccato mortali: ergo habetur intentum.

702. Ad hoc argumentum potest dupliciter responderi. Primò, negando ipsum fundamentum.

mentum. Nam etiam si daremus, repugnare, quod eliciatur actus dilectionis divinae, quin homo alliciat ad amandum cognitione fidei, mo alliciat ad amandum cognitione fidei, quod Deus in inquirentibus se remunerator sit (prout aliqui docent, pluribus id negantibus, & solam morem aliquam impossibilitatem agnoscentibus) hanc remunerationem esse reciprocam dilectionem in ratione amici: posset enim Deus adhuc huiusmodi dilectionem remunerari aliquā ulteriori illuminatione, vel procuratore medijs iustificativi, v. g. offerendo occasionem recipiendi Baptismum, vel Sacramentum Pœnitentiæ, quo denique homo Deum plenè inquireret, & hanc ultimam inquisitionem Deus remuneraretur collatione Gratiz, & remissione peccati.

703. Deinde, ostenditur à priori, quod non repugnet physice, elici dilectionem Dei absque prævia cognitione fidei de dilectione Dei reciproca. Nam etiam si nunquam revelatum esset, aut certe ad meam notitiam necdum pervenisset revelatio, quâ Deus in Sacra Scriptura dicit: *Ego diligentes me diligo*: adhuc posset mihi esse revelata alia attributa divina primaria, quorum vnumquodque, & à fortiori omnia simul proposita, ostendunt utique Deum esse dignum amore super omnia: si enim hæc non ostendunt, neque si accedat hoc, quod est, diligere diligentes se, id ostendunt. Positâ ergo hac cognitione, jam hoc ipso est physice possibilis amor objecti sic propositi. Nam omni cognitioni practice proponenti objectum, respondere debet possibilitas amoris dirigibilis ab illa cognitione: atqui cognitio proponens Deum cum primarijs suis attributis, & ut dignum amore super omnia, est utique cognitio practica: ergo debet esse possibilis amor dirigendus illâ cognitione. Ergo non repugnat amor Dei, non præsupponens cognitionem quod Deus diligat diligentes se: neque hunc amorem negavit possibilem esse P. Vasquez cum asseclis suis: & circa hunc amorem erat tota dissensio inter Suarez & Vasquez, an seipso formaliter iustificet: quapropter Recentior ille non defendit sententiam Vasquezij, sed Novam inducit.

704. Responderi potest 2. Transmisso, non concessio illo fundamento adversarij, negatur inde legitime deduci, quod Dilectio Dei sit forma expulsi peccati, quin potius ex illo fundamento sequitur, quod Dilectio Dei, prout eam ponit adversarius, supponat peccatum jam pro priori signo expulsum. Supponit enim aliquid impossibile cum peccato: atqui, id quod est primum impossibile cum peccato pro hoc instanti, est formaliter expulsum peccati, & hoc adversarius non audebit negare, alioquin ego pari jure negabo, quod, etiam si Dilectio Dei esset impossibilis cum peccato, hoc ipso esset forma expulsi peccati, & dicam, illud expelli per Gratiam sanctificantem: ergo ante ipsum actum Dilectionis jam est expulsum peccatum. Major probatur: quia actus Dilectionis supponit

per adv. in actu primo Gratiam efficacem, adeoque totum aggregatum quo constituitur hæc denominatio *Gratia Efficax*, est essentialiter connexum cum ipsâ dilectione: ergo si hæc est impossibile cum peccato, etiam illud erit: ergo sicut non valet hæc consequentia: In actu primo datur aliquid essentialiter impossibile cum negatione dilectionis: ergo datur Dilectio pro priori Naturâ: sic non valet hæc consequentia: In priori naturâ ad infusionem Gratiz datur aliquid essentialiter impossibile cum peccato: ergo in eodem signo datur expulsio peccati.

705. Objicit idem 2. Deus non potest donare animæ suam amorem super omnia, nisi ex affectu amicitiz: ergo non potest eum donare inimico: ergo est effectus impossibilis cum peccato. Probatur antecedens: quia anima per talem amorem amat Deum amabiliter ex parte sua, tradit enim se totam Deo perfecte ex parte sua: sed Deus per hunc ipsum amorem quem tradit animæ in bonum ipsius, magis amat animam, quàm anima per eundem amet ipsum: ergo cum anima per hunc amorem amet amabiliter Deum, multo magis per eum Deus amabit amabiliter animam. Adde, quod per hunc amorem fit, ut non lateat animam se amari à Deo: experitur enim NB. se amari per hunc ipsum amorem quo amat Deum: ergo per hunc amorem constituitur amicitia, quæ per Philosophum est mutus amor non latens, & constituitur NB. multo magis quàm per habitum, qui secundum se latet, & non sentitur nisi per actum: ergo, sicut amicitia ita hic actus, ex sua perfectione opponitur inimicitiz, & est tantum Boni, ut donari non possit inimico. Ita ille.

706. Libenter quererem ex adversario, num aliquando expertus in se sit istum reciprocum amorem amicitiz non latentem, ita ut affirmare ausus fuerit, Deus me nunc amat amore amicitiz: & quâ evidentia expertus sit, Physicâ an Metaphysicâ? si nunquam est expertus: quâ fiducia affirmat de alijs hanc experientiam? si vero expertus est: quid quæso defuit illi, quod minus sciret, Vtrum Odio an amore dignus sit? Ad Objectionem facile respondetur, negando antecedens; ad probationem distingo minorem dupliciter. Primò. Deus magis amat, hoc est plus boni confert animæ, quàm accipiat ab anima, concedo: amat altiori genere amoris, nego. Secundò. Magis amat amore ordinante actum Contritionis ad infusionem Gratiz, tanquam meritum de congruo, concedo, sistendo in ipso amore, nego min. & consequentiam.

707. Objicit idem 3. Amor Dei super omnia est perfecta electio simul vivendi in æternum cum Deo, & collocatio efficax propriæ beatitudinis in eo, quod anima semper videat felicitatem divinam, eique in æternum gratuletur & plaudat, ac tali gratulatione fiat ipsa Beata, ex redundantia divinæ Beatitudinis: hoc enim est amare Deum super omnia, contemnere Omnia Bona præ hoc

M m

hoc Bono, quod est, videre eum Beatum, & nihil aliud velle, nisi divinam felicitatem videre semper, ut ames, semper amare ut videas. Inde fit, quod si quis habens hunc amorem, non pertingeret ad Deum videndum, ex ipsa magnitudine sui amoris redderetur infelix: ille enim est infelix, qui frustratur eo Bono quod summè vult, quod unicè vult, & in quo collocat omne suum Bonum: atqui repugnat, quod Deus donet mihi amorem suum, ad finem faciendi me miserum præ amoris magnitudine quem donat: hoc enim est indignum divinâ Bonitate: ergo talis amor ex ipsa magnitudine amoris est impossibilis cum impedimento Beatitudinis, scilicet cum peccato: si enim Deus infunderet mihi amorem suum, simulque me relinqueret in peccato, sequeretur, quod odisset me per hoc ipsum, quod vellet se amari à me, & quod ipse amor esset effectus Odij, quod est vitæ absurdum.

708. Priusquam respondeam directè, ob- servo, propositionem illam, quâ in maiore dicitur: quod quis esset infelix, si habens talem amorem non pertingeret ad videndum Deum; ut vera sit, debere habere hunc sensum: si habens illum amorem non posset pertingere, aut non haberet Spem pertingendi ad visionem Dei: in quo sensu permitto maiorem (nam in sensu quem præferunt verba, est manifestè falsa) & deinde etiam concedo minorem, & nego consequentiam, quæ est vitiosa: solùm enim ex præmissis potest inferri: Ergo talis amor est impossibilis cum actuali damnatione, & cum omnimoda impotentia & desperatione salutis; quam consequentiam pro nunc, concedo, & subsumo. atqui potentia & Spes salutis consistit cum hoc, quod Contritio tantùm mereatur de congruo veniam peccatorum, & sit composibilis cum peccato defacto, ita tamen ut Deus eam largiendo, posset velle hominem disponere remotè ad consequendam salutem: si nimirum Deus noller intuitu solius Contritionis remittere peccatum, sed accedente primùm Sacramento. Est ergo in argumento fallacia, prolixitate & elegantia verborum involuta; quæ ulterius patet ex eo, quod eodem argumento, mutatis tantùm terminis, probari posset, amorem Concupiscentiæ, quo quis Deum amaret non ut finem *Cui*, sed ut amanti Bonum, per actum Spei, quod, inquam, talis amor, qui etiam esset donum Dei, esset impossibilis cum peccato: nam de amore Concupiscentiæ est maximè verum, quod amantem reddat infelicem, si non pertingat ad id, quod summè amat tali amore.

709. Obijcit denique is ipse 4. Charitas Habitualis justificat ex sua perfectione, ut authores concedunt. (sed longè plures negant cum S. Thoma, ut suprà dictum, nempe omnes qui distinguunt Habitum Charitatis ab Habituali Gratia) sed dilectio perfecta est finis Charitatis habitualis: ergo multò magis ipsa justificat ex sua perfectione. Probatur minor. Actus enim sunt finis potentiarum, ideo enim dantur Habitus, ut

dentur actus: amici enim non ideo se amant, ut possint amare, sed possunt amare, ut amant. Vnde oppositio quam habet habitus cum peccato, à fortiori convenit actui, ideo enim peccato opponitur habitus, quia trahit actus oppositos peccato.

Respondet ad hoc argumentum P. Esparza, Habitum Charitatis esse perfectiorem quam quod actum non solùm secundum quid, hoc est, quia est aliquid permanens, sed etiam simpliciter, quia habitus est contentivus & causativus amoris beatifici, qui excessu propè infinito superat dilectionem viatoris. Hoc supposito responderet ad minorem, quod dilectio viæ est finis tantùm intermedium, ordinatus simul cum habitu ad dilectionem patriæ, quæ est ultimus finis creatus utriusque, in ordine ad quem eadem dilectio viæ respicit etiam vicissim habitum ut finem intermedium, sive ut primò inducendum, sive ut conservandum, ideo enim diligimus Deum, ut vivamus & moriamur in Gratia, adeoque semper retineamus habitum salutis, potestatem diligendi Deum super omnia, ac deum amore æterno diligamus. Vnde hæc causalis est quodammodo verior, quàm quæ ponitur in objectione: Ideo diligimus Deum in viâ, ut illum possimus æternum diligere.

710. Contra hanc responsionem replicat adversarius, & ait: Objectionem procedere de fine Habitûs prout conjuncti cum fide: hujus enim finis est amor viæ, ut est certum: atqui habitus Charitatis ut conjunctus cum fide, justificat: ergo & amor viæ justificabit.

Non invenio novam difficultatem in hac replica. Redit responsio data, distinguendo maiorem: finis intermedium Charitatis ut conjunctus cum fide, est actus viæ, conceditur, finis ultimus, negatur. Nam licet finis ultimus non sit conjungendus cum fide, sicut conjungitur habitus, conjunctio tamen habitus cum fide in viâ, ordinatur ad obtinendam per merita vitam æternam.

711. Verùm, quantumcumque replicet adversarius, & permittendo illi, quod finis Charitatis ut conjunctus cum fide, sit præstantior quàm ipse habitus charitatis ut conjunctus cum fide, & negabitur replica consequentia. Si enim actus viæ non est præstantior quàm habitus Charitatis secundum se, ut demonstravit P. Esparza, multò minus erit præstantior illo, si conjungatur cum fide, nam per hanc conjunctionem nihil demit perfectioni habitus, ut patet.

712. Respondeo ulterius, negando, quod finis habituum sit actus præcisè secundum se, & non abstracto sumptus, sed ut conjunctus cum subiecto propter quod intenditur; & ideo actus secundum se, potest esse quid imperfectius, quàm sit habitus vel potentia: sic dico quod finis habitus Charitatis, non sit actus Charitatis secundum se, sed ut conjungendus cum Gratia, & ut dignificandus ab hac ad promerendum augmentum Gratiæ: vnde holummodo valet hæc consequentia. Finis Charitatis est actus ut dignificatus à Gratia: sed Charitas

sanctificat. ergo actus dignificatus à Gratia magis sanctificat merendo de condigno augmentum Gratiae. Et hæc ad speciales objectiones hujus Recentioris. Nunc ad alias.

713. Obijciens ergo 5. Varia Scripturæ, & SS. PP. testimonia, quibus Charitati tribuitur remissio peccatorum, reconciliatio cum Deo, immo desponsatio cum eodem, dicitur efficere animam pulchram, immo esse pulchritudo anima, & similia. R. Scriptura & PP. volentes excitare homines ad amorem Dei, non debebant esse solliciti, an Dilectio justificet formaliter, an causaliter, dispositivè, & meritorie de congruo, an per essentiam, an ex misericordia Dei. Ad finem enim Scripturæ sufficiebat, quod esset infaillibiliter connexa cum gratia, sive hæc connexio conveniret ab intrinseco sive ab extrinseco. Præterquam quod superius attulerimus testimonia, quibus clariùs pronuntiat, quod dilectio sit dispositio, & non forma justificans.

714. Obijci. 6. Si homo immediatè post commissum peccatum moreretur, posset sine ullo habitu illi conferri Visio beatifica, & inde consequens amor beatificus: ergo per hunc justificaretur. Atqui hic amor est ejusdem rationis cum amore in via: ergo & hic justificat. R. 1. Negando casum esse possibilem: esset enim contra naturam illorum actuum, exigentium Gratiam tanquam radicem, & sic fieret miraculum de presensum felicitatis, & non promotivum. R. 2. Transeat casus: nego quod tunc justificatio esset per formam intrinsecam; sed esset condonatio extrinseca, ordinans mortem ad felicitatem non obstante peccato precedente, ut supra explicatum est. R. 3. Transeat justificari per formam intrinsecam, in casu objectionis esset illa forma Visio beata potius quam amor, utpote beatitudo formalis præcedens prioritate naturæ amorem. R. 4. Transeat esse Amorem, nego esse ejusdem rationis cum amore in via, quia essentialiter supponeret Visionem beatam necessitantem, & esset gaudium de Visione nunquam amittenda.

715. Obijci. 7. Peccatum mortale consistit in averfione à Deo, & conversione ad creaturas. Dilectio seu Contritio perfecta præstat oppositum: per eam enim homo se avertit à creatura, & convertit ad Deum: ergo tollitur tota essentia peccati. R. Concessa majore & minore, negatur consequentia, quæ non est legitima, nisi hoc sensu. ergo Contritio excludit peccatum actuale: non autem rectè inferitur: ergo tollit peccatum habituale. Ratio est, quia peccatum actuale non solum habet hoc, quod intentionaliter avertat hominem à Deo, sed insuper præbet Deo jus averfionis etiam transacto peccato, quocunque actu hominis posito: hoc ergo jus non tollitur per actualem conversionem ad Deum, sicut non tollitur in homine offenso jus ad prosequendam injuriam, si offendens postea cum amet, quamvis hic amor sit impossibilis cum actuali offensa.

716. Obijci. Ultimò ex S. Augustino, duobus præcipue locis. Primus habetur in illud ad Rom. 5. *Justificati gratis per Gratiam ipsius. Si Deus, inquit, non reciperet confugientes ad se, esset in eo iniquitas.* Alter locus habetur tract. 9. in Epist. Jo. *Quid, inquit, facit homo deformis, &c. & concludit: Quando eramus pulchri? amando eum qui semper est pulcher. quantum in te crescit amor, tantum in te crescit pulchritudo, quia ipsa Charitas est pulchritudo.* R. Ad 1. Ideo in Deo fore iniquitatem, quia Deus non staret promissis. Cæterum, seclusa promissione non esset iniquitas: cum enim receptio fugientis ad se, sit actus misericordiæ, ut ex SS. PP. supra ostensum est, denegatio hujus non potest esse iniquitas, nemo enim teneretur ad misericordiam ex justitia, ut ex terminis patet.

Ad 2. R. Locutiones Patrum concionatorias non debere ad terminos scholasticos trutinari; sufficit, quod in effectu & estimatione morali idem significant. Ad intentum S. Augustini perinde erat, an Dilectio sit formaliter, vel causaliter & meritorie justificatio & pulchritudo.

